

**לחפש את 33°8'28"N 35°47'30"E ולמצוא את ביתו של פארוק
אלאונור מרזה ואיתן ברונשטיין, דה-קולונייזר**

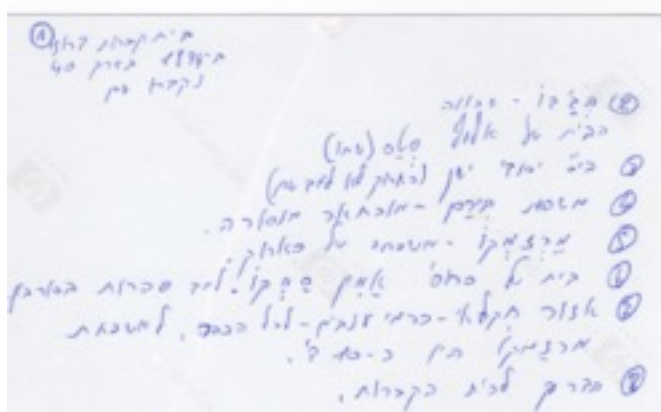
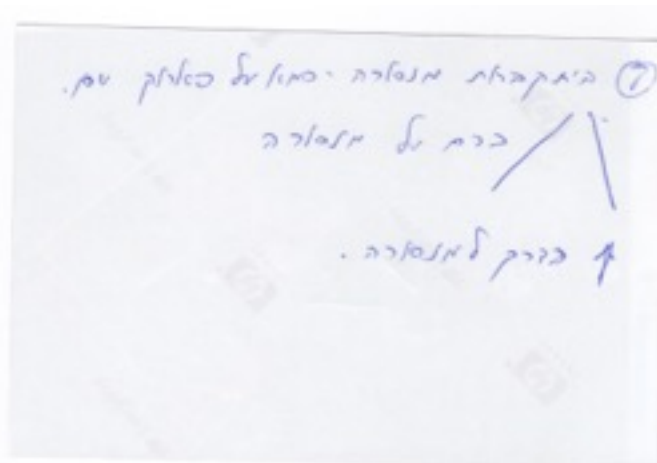
ב-30 באוגוסט 2015 איתרנו את הבית של פארוק מְרָזְמֶקוּ בּמִנְסוּרָה. מִנְסוּרָה הוא כפר הרוס בגולן הכבוש, שניים עשר ק"מ דרומה למגדל שמס. הוא אחד מ-200 ישובים וחוות חקלאיות שישראל הרסה עם כיבוש הגולן במלחמה ב-1967.

זה היה יום יפה עם אור ומזג אויר מושלם. למרות הקיץ החם והיבש ירדו כמה טיפות גשם. איתור שרידי הבית של פארוק היה חוויה מרגשת עבורנו. אנחנו, אלאונור (ביתו) ואיתן (בן זוגה), גילינו את הבית בדיוק שנה מיום חתונתנו. אף שזו חוויה אישית עבורנו, אנחנו מאמינים ששחזור התהליך שעברנו לאיתור הבית יכול לשמש כמתודה לאחרים בעולם שמעורבים בפרויקטים של זיכרון, מיפוי ומיפוי נגדי ויוזמות נוספות.

לא קל לשים את האצבע על נקודת הפתיחה למחקר שהוביל בסופו של דבר למציאת הבית של פארוק. ברור לנו שהמחקר לדוקטורט של אלאונור היה מסד חשוב (לא יהודים ולא ערבים בישראל. זהות של מיעוט במרחב של מלחמה ובדיאלקטיקה של מו"מ. מקרה מבחן של הצ'רקסים בכפר כמא וריחניה. 862 עמודים). הוא נכתב במחלקה לאנתרופולוגיה ואתנולוגיה בביה"ס הגבוה למדעי החברה בפרז (EHESS).

ב-2011 איתרנו יחד לראשונה את הכפר. בהמשך, השיחות הרבות עם פארוק היו קריטיות עבור המסע הזה. באוגוסט 2015 ביקרנו בבית הוריה של אלאונור בצרפת וקיימנו עם פארוק ראיונות. עודדנו אותו לשתף בחוויות על ילדותו במנסורה ואח"כ בקוניטרה. הוא סיפר דברים רבים שאת חלקם ידענו כבר וחלקם היו לנו חדשים.

הוא צייר לנו סכימה של ביתו ובה תיאור מפורט של כל חלקי הבית. בעזרת גוגל ארת' הוא איתר את המיקום המשוער של ביתו אך קשה להעריך עד כמה מדויק זה היה. פארוק הדפיס תצלום של גוגל ארת' במנסורה. עליו הוא סימן את בית ילדותו, את בית שכנו פרופ' אמין סמקו, את בית המוכתאר חמיד ינאן, ביה"ס היסודי, וחלקת אדמה בה נקברו בין 36 ל-40 דרוזים ב-1894. עימות אלים פרץ בזמנו בין הדרוזים לצ'רקסים בגולן וכעונש סירבו הצ'רקסים להשיב את גופות הלוחמים הדרוזים וקברו אותם בשטח מנסורה. כאמור, קשה להעריך עד כמה מדויק היה איתור המקומות הללו, כי הוא נעשה רק ע"פ הזיכרון שלו. עזרו גם מספר דברים שנותרו בשטח: ביה"ס "החדש" של הכפר שנבנה ב-1965 ומגדל המים לידו וכן

עם הקובץ השלם הזה נסענו למנסורה. ידענו שבעזרת המצפן שבטלפון החכם נוכל, שמספק נ"צ למיקומו ע"פ כדור הארץ, נוכל לאתר את הנ"צ של המיקומים שאנחנו מחפשים. חששנו שהכפר עלול להיות בתוך שדה מוקשים, אחד מיני רבים שעדיין קיימים בגולן. התחלנו לדמיין את פנייתנו לרשות לפינוי מוקשים כדי שנוכל לגשת לביתו של פארוק. גם ללא שדה מוקשים, איתן חשש שלא נמצא את הבית של פארוק. הוא חשב שזה קל מידי ואיך לא חשבנו על זה קודם עם בתי פלסטינים הרוסים מהנכבה? לאלאונור היתה תחושת ביטחון שנמצא את הבית. יום לפני הנסיעה לגולן פרסמנו וידאו קצר בפייסבוק שבו אלאונור אומרת שאפילו אם לא נמצא את הבית תהליך החיפוש חשוב ויוכל ללמד גם אחרים.

הגענו למנסורה ב-30 באוגוסט 2015 בבוקר ושמחנו לגלות ששדה המוקשים הסמוך מסתיים במקום בו מנסורה מתחיל. שטח הכפר מגודר לבקר כך שהוא בטוח נטול מוקשים. נכנסנו בשער הסגור לבקר והלכנו דרומה לאורך כביש 98 במטרה לאתר את מעבר המים התחתני. מצאנו אותו בקלות. סגנון הבניה הצ'רקסי הטיפוסי שלו היה לנו ראייה נוספת בזיהוי הנכון שלנו.

מעט יותר דרומה משם איתרנו את שרידי ביה"ס היסודי. היו אלה הריסותיו כמובן אבל שמחנו מאד כשעמדנו עליהם ומצאנו שהמצפן נותן לנו את אותה נ"צ שסימנו בגוגל ארת' ומבוסס על התצ"א מ-1969.

משם פנינו מערבה והלכנו כמאתיים מטר ואיתרנו את המיקום של הבית של פארוק. ההבדל בין הנ"צ בקובץ לזה שבמצפן היה שניה אחת שמשמעותה 30 מטר ע"פ הקרקע. במילים אחרות, איתרנו את מיקום הבית ושרידיו על הקרקע בדיוק גבוה למדי. התרגשנו מאד כמובן. זה היה רגע של שמחה מתפרצת וגאווה במתודה שלנו שהוכחה כיעילה. ברור לנו עכשיו שנוכל להשתמש בה גם במקומות אחרים.

למחרת, כשבדקנו שוב מה שמצאנו, גילינו למבוכתנו שטעינו. הנ"צ שאיתרנו בשטח היה $33^{\circ}8'23''\text{N}$ $35^{\circ}47'30''\text{E}$ ולא $33^{\circ}8'28''\text{N}$ $35^{\circ}47'30''\text{E}$ כפי שהיה צריך להיות מיקום ביתו של פארוק. משמעות ההבדל הוא כ-150 מטר ע"פ הקרקע! ולא 30 מטר כפי שסברנו תחילה. כנראה שההתרגשות שהיינו נתונים בה השכיחה מאיתנו את הצורך לוודא שוב ושוב שמצאנו את המיקום המדויק.

ללא שיהוי (וללא ארוחת בוקר) נסענו שוב למנסורה, נחושים לאתר במדויק את הבית של פארוק. זה לקח לנו שעותיים נוספות, בתנאי מזג אויר קשים, לאתר את המיקום המדויק של הבית. במשך כל אותו זמן ליוו אותנו קולות נפץ וירי שהגיעו מהצד המזרחי של הגבול, אותות המלחמה שניטשת בסוריה כבר שנים. זה היה פס קול מעציב לנוכח המראה של מאות בתי הכפר ההרוסים מסביב. כשאתרנו את הבית וידאנו מספר פעמים, והפעם בעזרת שני הטלפונים, את המיקום הנכון. כאן גם למדנו שכל טלפון מראה לעיתים נ"צ שונה מעט. גם אם כלי החיפוש שבידינו אינם נותנים איתור "על המטר" הם בהחלט נותנים לנו את היכולת לאתר בתים הרוסים מלפני עשרות שנים בקירוב גדול.

צילמנו וידאו במעגל של 360 מעלות ושלחנו לפארוק. הוא זכר שזה הנוף שראה מבית ילדותו. הוא התקשר אלינו מיד כדי לחלוק את הרגע המרגש הזה איתו ועם שונטל, אימה של אלאונור. פארוק הוא איש קר רוח. הוא ניחן בצניעות של מי שחי בגלות, רחוק מביתו, היה צריך להתחיל הכל מבראשית. הוא בירך אותנו על התמדדתנו המחקרית. יכולנו לחוש, אולי לראשונה, עד כמה מסע זה חזרה לביתו היה משמעותי גם עבורו.

אלאונור מרזה ברונשטיין ואיתן ברונשטיין אפריסיו, 15 בספטמבר 2015.